

N:o 4.

Ank. till Riksd. kansli den 5 mars 1897 kl. 3 e. m.

Utlåtande, med anledning af väckta motioner om inrättande af nya afdelningskontor af riksbanken.

Vid innevarande års riksdag hafva i Andra Kammaren väckts följande motioner om inrättande af nya afdelningskontor af riksbanken, nemligen af:

Herr *E. Svensson* m. fl., hvilka i motion n:o 9 föreslagit, »att Riksdagen måtte besluta inrättandet af ett riksbankens afdelningskontor i staden *Karlskrona* under samma villkor och bestämmelser, som gälla för riksbankens under senare åren upprättade afdelningskontor»;

Herr *A. G. Gyllensvärd* m. fl., hvilka i motion n:o 19 föreslagit, »att Riksdagen må besluta, att ett afdelningskontor af riksbanken må under år 1898 inrättas i staden *Halmstad* under de villkor och bestämmelser med afseende å kontorets verksamhet och rörelse, som bankofullmäktige ega bestämma»;

Herr *M. G. Bruzelius* m. fl., hvilka i motion n:o 20 hemställt, »att Riksdagen måtte besluta att inrätta ett afdelningskontor af riksbanken i *Kristianstad* under enahanda villkor och bestämmelser, som gälla för riksbankens under de senare åren inrättade afdelningskontor»;

Herr *B. Dahlgren* m. fl., hvilka i motion n:o 67 föreslagit, »att Riksdagen måtte besluta inrättandet af ett riksbankens afdelningskontor i *Venersborg* år 1898 under samma villkor och bestämmelser, som gälla för riksbankens under senare åren upprättade afdelningskontor»;

Herr *A. Göransson* m. fl., hvilka i motion n:o 69 hemställt, »att Riksdagen måtte besluta inrättandet af ett riksbankens afdelningskontor i *Gefle*.

Efter anmodan att öfver dessa motioner afgifva yttrande hafva bankofullmäktige i skrifvelse den 18 sistlidna februari anfört:

»I sitt till 1896 års bankoutskott afgifna utlåtande angående då föreliggande förslag till inrättande af nya afdelningskontor af riksbanken uttalade sig fullmäktige om lämpligheten deraf, att anordnandet af sådana skedde i något raskare följd, än hvad fullmäktige förut ansett sig hafva anledning förorda, hvarvid fullmäktige särskildt togo hänsyn dertill, att, om det hvilande banklagsförslaget blefve antaget och riksbanken komme att ensam öfvertaga sedelutgifningen inom landet, den tidpunkt ej vore aflägsen, då riksbanken borde hafva ett afdelningskontor inom hvarje af rikets län med undantag af Stockholms, och att sålunda det successiva inrättandet af dylika kontor borde fortgå, så att ej, när berörda tidpunkt nalkades, alltför många kontor på en gång behöfde anordnas.

Genom Riksdagens beslut förra året tillkommo tvenne nya kontor, som skola i år öppnas, hvarigenom för de 6 åren intill 1904, då de enskilda bankernas sedelutgifningsrätt vore afsedd att upphöra, nu endast återstå 8 län, der sådana icke äro inrättade, nemligen Vestmanlands, Upsala, Södermanlands, Elfsborgs, Hallands, Blekinge, Kristianstads och Gefleborgs län. Hvad beträffar de tre förstnämnda länen, för hvilka inrättande af afdelningskontor ännu ej motionerats, torde för dem, såsom belägna i närheten till hufvudstaden, anordnandet af nya kontor längst kunna anstå, och sådana derstädes öppnas först närmare mot slutet af nämnda tidsperiod.

Fullmäktige anse därför, att för den närmaste tiden är tillräckligt att besluta inrättande af endast ett kontor om året; och, hvad beträffar platsen för detsamma, hafva fullmäktige, som i sin framställning till förra årets bankoutskott framlade de skäl, som syntes tala för att Gefle, såsom varande den störste affärsplatsen, borde härvid först ifrågakomma, ej heller sedermera funnit anledning frånga sina då uttalade åsigter härom, hvadan fullmäktige tillstyrka, att under år 1898 måtte för Gefleborgs län i staden Gefle inrättas ett afdelningskontor af riksbanken, och fullmäktige härvid bemyndigas

att i afseende å kontorets rörelse och förvaltning föreskrifva de villkor och bestämmelser, som de finna böra meddelas.»

Det utlåtande, som fullmäktige afgåfvö till bankoutskottet vid 1896 års riksdag och som af dem i ofvan intagna yttrande åberopats, var af följande lydelse:

»Rörelsen vid de afdelningskontor, som under den senare tiden inrättats, har i allmänhet visat sig vara i tilltagande och egnad att tillföra banken goda kunder, särskildt å de ställen, der affärslifvet är mera utveckladt och förhållandena föranleda liflig omsättning af penningar. Så hafva kontoren i städerna Jönköping, Karlstad och Örebro, hvilka alla tre äro centra för vidsträckta orters verksamhet i industrielt och kommersielt hänseende, varit af allmänheten rätt mycket anlitade och för riksbanken inkomstbringande, och vid kontoret i Hernösand, som, utom att det är residensstad för Vesternorrlands län med dess rika tillgångar, är en betydande exportort, hafva affärerna likaledes fått stor omfattning.

Med afseende å den erfarenhet, som sålunda vunnits, särskildt under de senaste åren, synes det med skäl kunna ifrågasättas, att nya afdelningskontor skulle anordnas i något raskare följd än hittills, allra helst med afseende å möjligheten deraf, att riksbanken kan komma att inom en ej aflägsen tid öfvertaga all sedelutgifning i landet. Fullmäktige anse sig därför hafva anledning att tillstyrka inrättandet under 1897 af ett nytt afdelningskontor, det fjortonde i ordningen.

Vid valet mellan de orter, som inom Riksdagen föreslagits, hafva fullmäktige funnit sig böra gifva företräde åt Gefle. Denna stad, som, med en folkmängd af mer än 25,000 personer, är en af rikets större städer, utgör hufvudorten i ett län af stor omfattning och med högt utvecklad exportrörelse och industri af olika slag. Föreningspunkt för trenne mycket trafikerade enskilda jernvägar, Gefle—Dala, Gefle—Ockelbo och Upsala—Gefle, utgör staden utskeppningsort icke endast för en stor del af Gefleborgs läns i och för sig betydande jern- och trämasseindustris alster samt trävaror, utan ock för större delen af Stora Kopparbergs läns rikliga tillgång på skogsprodukter.

Sålunda utgjorde, på sätt framgår af de utaf vederbörande motionärer meddelade uppgifter, under år 1894 utförseln af malmer (jern och zink): 3,113,500 kg.; arbetade metaller (jern och stål): 42,770,942 kg.; pappersmassa: 13,217,380 kg.; trävaror: 601,167 kbm. m. m.

I denna export deltaga förnämligast länets egna stora jernverk och trämassefabriker samt de vid Gafleån, Dalelven och kusten liggande många och betydande sågverken. Näst Göteborg är Gefle ock Sveriges förnämsta exportort för trämassa (pappersmassa) och med hänsyn till trävaruutförseln den tredje i ordningen af rikets städer.

Det lär ock lätt inses, att för drifvande af alla de affärer, som inom länet förekomma, behovet af försträckning i ena eller andra formen måste vara stort nog, äfvensom viktigt, att sedlar, särskildt af smärre valörer, äro lätt tillgängliga.

Att riksbanken hittills icke haft någon större användning för sina medel inom länet beror måhända i viss mån derpå, att två enskilda banker äro derstädes förlagda med både hufvud- och afdelningskontor, i följd hvaraf allmänheten föredragit att söka få sina kraf tillgodosedda på närmaste håll. Men det sålunda omförmälda förhållandet har betydelse äfven derutinnan, att riksbanken, om och när den öppnar en filial inom länet, bör kunna påräkna att få en nästan ny kundkrets. Ett afdelningskontor i Gefle bör med hänsyn härtill och till ortens förhållanden i allmänhet kunna blifva till afsevärd fördel för riksbanken och sannolikt mera vinstbringande än ett sådant å någon af öfriga föreslagna orter.

På grund häraf anse sig fullmäktige hafva skäl tillstyrka, att i staden Gefle måtte under nästinstundande år inrättas ett afdelningskontor af riksbanken under de villkor och bestämmelser med afseende å kontorets verksamhet, som det torde öfverlåtas åt fullmäktige att bestämma. Kontorets distrikt torde böra omfatta Gefleborgs län.»

Då vid sistlidet års riksdag, i enlighet med bankoutskottets förslag, beslöts inrättande af två nya afdelningskontor, det ena i Linköping och det andra i Mariestad, finner utskottet, lika med fullmäktige, att endast *ett* afdelningskontor bör anordnas under nästa år, och beträffande orten, till hvilken detta kontor må förläggas, saknar utskottet anledning frångå den mening, som fullmäktige uttalat; hvadan utskottet hemställer:

1:o) att i hufvudsaklig öfverensstämmelse med förslag af Herr A. Göransson m. fl. i staden *Gefle* må under loppet af år 1898 för Gefleborgs län inrättas ett afdelningskontor af riksbanken under de villkor och be-

stämmelser med afseende på kontorets verksamhet och rörelse, som bankofullmäktige ega föreskrifva;

2:o) att öfriga förslag, som afse inrättande af riksbankskontor i

a) Karlskrona,

b) Halmstad,

c) Kristianstad och

d) Venersborg

ej må till någon Riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 5 mars 1897.

På bankoutskottets vägnar:

G. H. SPENS.
